

EKOLOGICKÉ CENTRUM MOST
PRO KRUŠNOHOŘÍ

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2003

Výroční zpráva 2003
Ekologické centrum Most pro Krušnohoří

Ing. Soňa Hykyšová

Foto na obálce: vítězná práce studentek Scholy Humanitas, soutěž Ekologického centra
Únor 2004

EKOLOGICKÉ CENTRUM MOST
PRO KRUŠNOHOŘÍ
veřejné informační středisko
o životním prostředí

800 195 342
Zelený telefon pro občany

www.ecmost.cz
rozsáhlá webová prezentace

VÚHU a.s. Budovatelů 2830
434 37 Most
tel/fax: 476 703 992
e-mail: ecmost@vuhu.cz
www.ecmost.cz

- rozptylové podmínky ◀
- čistota ovzduší ◀
- kvalita vody ke koupání ◀
- pitná voda ◀
- kam s odpadem ◀
- výskyt klíšťat ◀
- příjem stížností od občanů ◀
- rady a pomoc občanům ◀
- ekospotřebitelská poradna ◀

- legislativa ochrany ŽP ◀
- z Deníku Mostecka ◀
- fotogalerie Krušnohoří ◀
- adresář Ústeckého kraje ◀
- publikace k zapůjčení ◀
- videotéka MŽP ◀
- diskuzní fórum ◀
- dokumenty ke stažení ◀
- praktický rádce ◀
- katalog žp Mostecka ◀

OBSAH

1.	Kdo jsme	2
1.1.	Vznik	2
1.2.	Statut	3
1.3.	Naše cíle a poslání	3
2.	Čím se zabýváme	4
2.1.	Monitoring imisní situace	4
	SMS zprávy o čistotě ovzduší	5
	Mobilní měření	5
	Měření přízemního ozónu v letních měsících	5
2.2.	Zelený telefon a ekoporadna	6
2.3.	Aktivní šíření informací	7
	Internet	7
	Publikování v médiích	9
	Vlastní publikační činnost	10
2.4.	Dění v rafinérsko-chemickém komplexu	10
2.5.	Informační středisko POH ÚK	11
2.6.	Ekologická výchova	11
	Půjčovna knih, videokazet a CD-ROMů	11
	Distribuční servis publikací MŽP	12
2.7.	Uskutečněné akce v roce 2003	12
	Kampaň „30 dní pro neziskový sektor“	12
	Den Země	12
	Soutěž „Zelený týden 2003“	13
	Česko-německá setkání	13
	Průzkum v mosteckých supermarketech	13
	Svátek vody	13
	Výstava „Splátky krajiny“	14
	Exkurze amerických profesorů v Centru	14
3.	Vlastní projekty	14
3.1.	Řešení problematiky pachové zátěže	14
3.2.	„Nejezdíme sami“	15
4.	Zahraniční vztahy	16
5.	Hospodaření Centra	17
5.1.	Hospodaření v roce 2003	17
5.2.	Návrh rozpočtu na rok 2004	19
6.	Lidé	22
7.	Naši partneři	22

1. Kdo jsme

1.1. VZNIK

V polovině roku 2004 vstoupí Centrum do 5. roku své existence. Na samém počátku v roce 2000 stála iniciativa České rafinérské a Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí. Inspirací pro vypracování projektu Ekologického centra Most, otevřeného informačního střediska o životním prostředí, se stala **holandská agentura na ochranu životního prostředí DCMR v Rotterdamu**, která působí v průmyslově zatížené oblasti delty Rýna. Iniciátorům projektu se podařilo získat podporu rovněž od dalších významných průmyslových podniků Mostecka a orgánů státní správy. Dne 13. března 2000 byla podepsána „Dohoda o spolupráci při vzniku a provozování Ekologického centra Most pro Krušnohoří a o výměně informací o životním prostředí“, ke které se připojily tyto společnosti a instituce:

- ✦ Celio, a.s.
- ✦ Česká inspekce životního prostředí – inspektorát v Ústí nad Labem
- ✦ Česká rafinérská, a.s.
- ✦ Chemopetrol, a.s.
- ✦ Mostecká uhelná společnost, a.s.
- ✦ Okresní hygienická stanice Most
- ✦ Podnikatelské a inovační centrum Severní Čechy
- ✦ Povodí Ohře, a.s.
- ✦ Statutární město Most
- ✦ Úřad práce Most
- ✦ Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s.

Slavnostní podpis „Dohody“ se uskutečnil za účasti ministra životního prostředí České republiky, předsedy Hospodářské a sociální rady Mostecka a přednosta Okresního úřadu v Mostě. Hospodářská a sociální rada Mostecka zařadila vytvoření Ekologického centra Most mimo jiné tím, že projekt zařadila do **Globálního plánu revitalizace**, který byl následně schválen vládou České republiky.

Zprovoznění Centra předcházely dvoutýdenní **vzdělávací projekt**, připravený Podnikatelským a inovačním centrem Severní Čechy ve spolupráci s Úřadem práce Most, jenž celý projekt financoval. Úspěšní absolventi získali osvědčení s celostátní platností a pět nejlepších bylo následně přijato do pozice „dispečer Ekologického centra“.

Sídlo Centra bylo zřízeno v reprezentativních a snadno veřejnosti přístupných prostorách v objektu Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí. Pro veřejnost bylo otevřeno dne 3. července 2000.

1.2. STATUT

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří je svým charakterem jediné svého druhu v České republice. Je samostatně hospodařícím střediskem Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí, a.s., nemá tedy statut neziskové organizace, jako jiná ekologická centra v republice, ačkoli poskytuje bezplatné služby pro veřejnost.

Jeho již téměř pětiletá existence svědčí o tom, že podobná centra jsou vhodným doplňkem ve stávajícím systému ekologických center a ekoporaden.

Po odborné a metodické stránce je činnost Centra zaštitěna odborem životního a pracovního prostředí Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí.

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří funguje jako dispečerské informační pracoviště v nepřetržitém režimu.

1.3. NAŠE CÍLE A POSLÁNÍ

Centrum bylo založeno s posláním shromažďovat dostupné informace o životním prostředí regionu a v co nejvyšší míře je zpřístupňovat široké veřejnosti, registrovat a vysvětlovat hlášení a dotazy obyvatel, provádět poradenskou a osvětovou činnost v problematice životního prostředí, napomáhat přenosu informací v rámci integrovaného záchranného systému a v neposlední řadě poskytovat klíčové informace vícejazyčně s ohledem na přeshraniční přenos informací.

Centrum je **příkladem otevřené komunikace mezi průmyslovými podniky, veřejnou správou a veřejností, včetně sdělovacích prostředků a nevládních organizací.** Svoji roli nestranného prostředníka prokázalo např. v řešení problematiky pachové zátěže v příhraniční oblasti Krušných hor, kdy bylo iniciátorem předávání informací z průmyslových podniků české i saské veřejnosti a svým přístupem napomohlo navodit pocit větší důvěry mezi oběma stranami.

Poskytování informací na základě okamžitých dotazů či podnětů občanů není jediným způsobem šíření informací, které Centrum využívá. Veškeré informace jsou publikovány na vlastních rozsáhlých internetových stránkách. Důležité informace jsou navíc zveřejňovány prostřednictvím místních sdělovacích prostředků. Centrum tak **naplňuje základní principy Aarhuské úmluvy** (Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí), k jejímuž plnění se Česká republika zavázala. Snaží se převést aktivní informování do běžné environmentální praxe. Svým charakterem tak předbíhá současné právní předpisy a je třeba jej chápat jako **pilotní projekt v rámci celé České republiky.**

2. Čím se zabýváme

2.1. MONITORING IMISNÍ SITUACE

Sledování aktuálního stavu znečištění ovzduší patří od samého počátku mezi hlavní činnosti Centra. Účelnost této služby pro veřejnost potvrzuje i provedený dotazníkový průzkum Centra, ve kterém většina dotazovaných projevila zájem o informace týkající se kvality ovzduší.

Poskytovatel dat o ovzduší:

- ✚ Český hydrometeorologický ústav
- ✚ Zdravotní ústav
- Most, Teplice, Chomutov
- ✚ ČEZ, a.s.

Měřicí stanice:

- ✚ 18 stacionárních měřících stanic na území Mostecka, Chomutovska, Teplicka a Lounska

Měřicí stanice v Sasku:

- ✚ Data ze stanic Freiberg, Zinwald, Schwardenberg, Annaberg-Buchholz, Fichtelberg a Deutschensiedel jsou pravidelně zaznamenávána z internetových stránek Saského státního ministerstva pro zemědělství a životní prostředí. K sledování dat z těchto stanic se přistoupilo v souvislosti s příhraniční pachovou zátěží.

Sledované veličiny:

- ✚ SO₂, NO₂, NO, NO_x, H₂S, O₃, PM₁₀, CO, aromatické uhlovodíky (benzen, toluen, xylén), směr a rychlost větru, rozptylové podmínky, biometeorologická předpověď

Četnost stahování dat:

- ✚ Každé 3 hodiny, v případě překročení limitů škodlivin v ovzduší – frekvence každou hodinu. Výsledky jsou současně aktualizovány na internetových stránkách Centra.

Výstupy ze zpracování dat:

- ✚ Průměrné hodinové, týdenní a měsíční koncentrace škodlivin v ovzduší – publikováno v grafické a tabulkové podobě na internetu
- ✚ Vývojové trendy znečištění ovzduší – vývoj emisí a imisí – publikováno na CD-ROMu Životní prostředí Mostecka
- ✚ Zasílání ročních, měsíčních, týdenních či denních zpráv o kvalitě ovzduší, rozptylových podmínkách atd., včetně komentářů v elektronické podobě.

V případě překročení přípustných limitů je kromě přehlašování hlášení na lince 14110 (čistota ovzduší) rovněž informováno Rádio Most, jenž poskytnuté hlášení zařazuje operativně do svého vysílání. Imisní data z mosteckých stanic

jsou každý týden vyhodnocována a v podobě tabulky s krátkým slovním komentářem zveřejňována v Deníku Mostecká a na Internetu. Poskytování informací o aktuální imisní situaci probíhá také telefonicky – k dispozici je **bezplatná linka 800**.

SMS zprávy o čistotě ovzduší

Koncem srpna roku 2003 přistoupilo Centrum k zavedení nové služby pro veřejnost, a to zasílání SMS zpráv s hlášením o překročení limitů škodlivin konkrétním zájemcům. Důvody pro zavedení této bezplatné služby vyplývaly z vysoké četnosti dotazů na Zelený telefon a snahy zpřístupnit tyto informace co nejširší veřejnosti v reálném čase. Výhodou této nové služby je její cílenost a aktuálnost.

V roce 2003 si tuto službu zaregistrovalo více jak 400 lidí. Že se jedná o službu praktickou a zajímavou, dokládá i zájem tisku a následný ohlas ze vzdálenějších koutů republiky.

Mobilní měření

Již od roku 2001 užívá Centrum **mobilní měřicí vůz HORIBA**, který poskytl Chemopetrol, a.s.. Vlastní měření a analytické práce jsou prováděny pracovníky akreditované zkušební laboratoře VÚHU a.s. a měření jsou autorizovaná. Spektrum měřených veličin je stejné jako u stacionárních stanic včetně doprovodných meteorologických veličin, tj. směru a rychlosti větru, teploty, relativní vlhkosti, měřeného barometrického tlaku. Výsledky měření čistoty ovzduší na vybraných lokalitách jsou průběžně zveřejňovány na webových stránkách Centra. Centrum tak může operativně a přímo reagovat na případné stížnosti obyvatel na pachové události či jiné znečištění ovzduší. V roce 2003 tak bylo uskutečněno 10 měření.

Měření přízemního ozónu v letních měsících

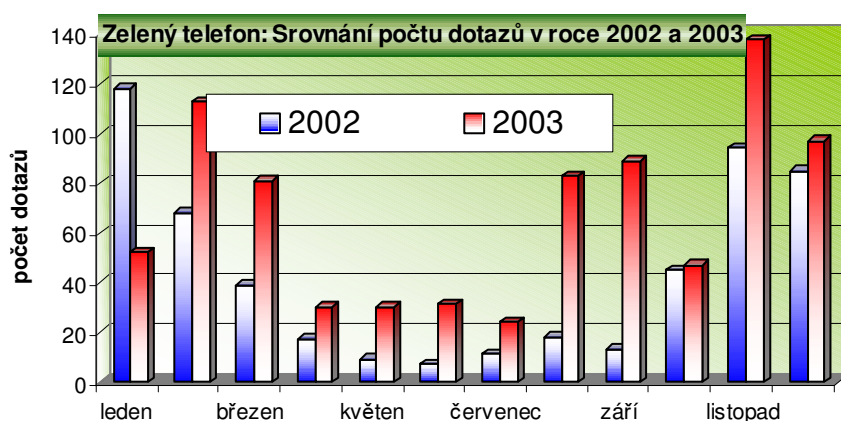
V posledních letech se ukazuje, že typický smog způsobený vysokými koncentracemi oxidu siřičitého a oxidů dusíku již není takovým problémem. Čím dál větší problémy však vznikají s výskytem tzv. fotochemického smogu, při kterém se, mimo jiné, vytváří přízemní ozón. V parných letních měsících roku 2003 docházelo často k překročení přípustného limitu pro tuto škodlivinu.

Obecná povědomost, o tomto typu smogu a nebezpečnosti přízemního ozónu, je stále velmi nízká. Pro zvýšení informovanosti a pro zmapování situace provedlo Centrum v roce 2003 celkem deset měření na lokalitách, kam Mostečané „utíkali“ před horkem: na Matyldě, Benediktu a také v centru města na 1. náměstí. O výsledky tohoto šetření provejila zájem i Česká televize.

2.2. ZELENÝ TELEFON A EKOPORADNA

Koncem roku 2003 Centrum zaregistrovalo jubilejní dvoutisící dotaz na bezplatný Zelený telefon. Tato služba funguje od roku 2000 a za tu dobu se čím dál více dostává do povědomí zejména mostecké veřejnosti. Slouží především k poskytování aktuálních informací o stavu životního prostředí, dále k příjmu hlášení, poznatků či stížností obyvatel, k poradenství v oblasti legislativních záležitostí a v neposlední řadě též k poradenství v oblasti ekospotřebitelství.

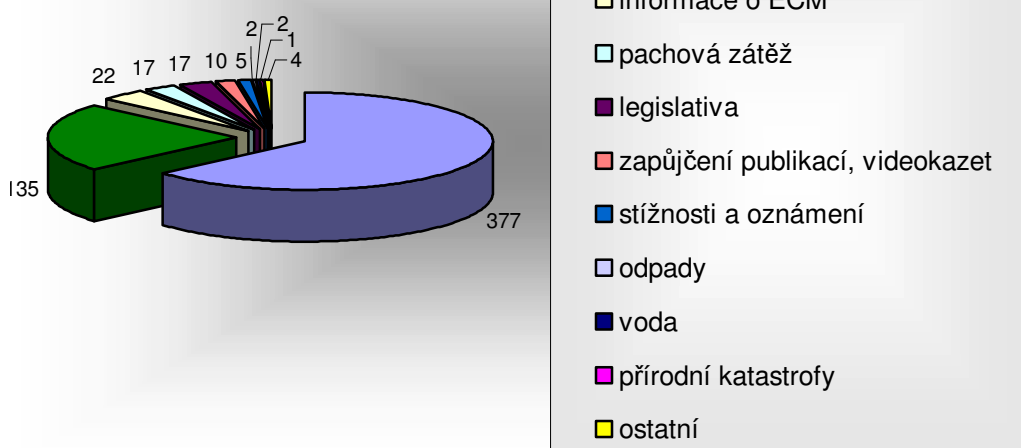
V roce 2003 přijal dispečink Centra prostřednictvím Zeleného telefonu celkem 815 dotazů, což je nárůst oproti roku 2002 o 55%.

Převážná většina identifikovaných dotazů pochází z Mostu, Litvínova a obcí v Krušnohoří. Lidé se stále zajímají především o čistotu ovzduší, vzrůstá však i počet dotazů týkajících se životního prostředí

obecně, legislativy a možnosti zapůjčení publikací.

Zelený telefon: Typy dotazů v roce 2003

Snahou Centra je zvýšit zájem veřejnosti o otázky týkající se osobního přístupu k ochraně životního prostředí, proto se zabývá také

zodpovídáním dotazů z oblasti ekospotřebitelství. V tomto směru je cílem Centra získat členství v Síti ekologických poraden, která je zastřešující organizací ekologických poraden v ČR. Pracovníci Centra se zúčastnili několika seminářů této organizace a rovněž jsou vybaveni metodickým materiálem obsahujícím typizované odpovědi z oblasti odpadů, praní a čištění, hraček, škodlivin v životním prostředí, tepelných izolací, energie,

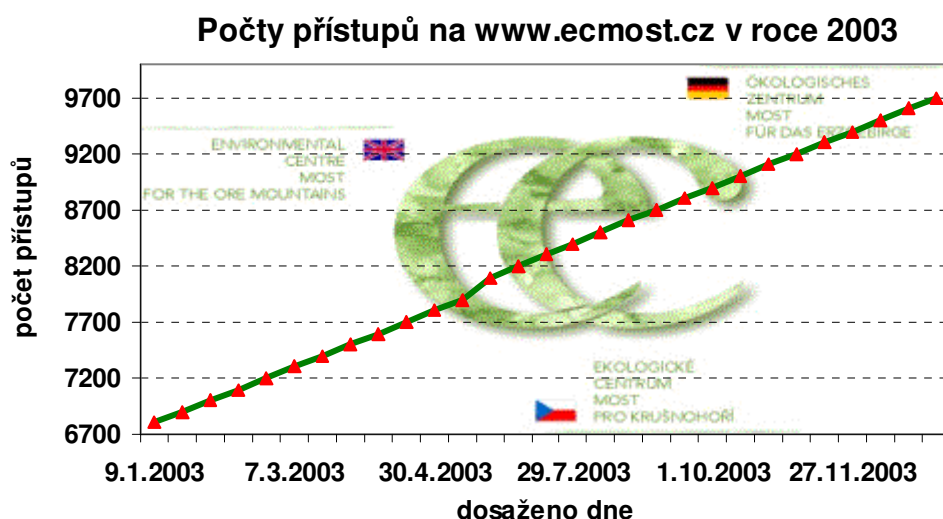
ochrany přírody a krajiny, ochrany spotřebitele a označování výrobků. V roce 2004 se bude Centrum ucházet o přidružené členství v této organizaci.

2.3. AKTIVNÍ ŠÍŘENÍ INFORMACÍ

Hlavním cílem Centra je poskytovat veškeré informace tzv. aktivní formou, tedy takovým způsobem, aby byly ve srozumitelné podobě přístupné pro všechny skupiny. Jedná se o praktické naplňování principů tzv. Aarhuské úmluvy. Zásadním prostředkem aktivního šíření informací je Internet, regionální média, přímá dopisová forma a vydávání vlastních publikací, letáků či brožur.

Internet

Veškeré informace, které Centrum zpracovává jsou dostupné na internetových stránkách Centra <http://www.ecmost.cz>. Klíčové informace jsou přístupné také v anglické a německé verzi.

Přístupy na českou, německou a anglickou verzi dosáhly od 3.7. 2000 počtu 9750, resp. 700, resp. 400.

Kromě počtu přístupů je rovněž sledován počet tzv. denních sessions, tj. unikátních

přístupů. V průměru se v loňském roce podívalo na stránky Centra denně 54 uživatelů Internetu, přičemž v poslední čtvrtině roku to bylo již 69 uživatelů denně. Oproti roku 2002 tak došlo ke zvýšení návštěvnosti o cca 300 %.

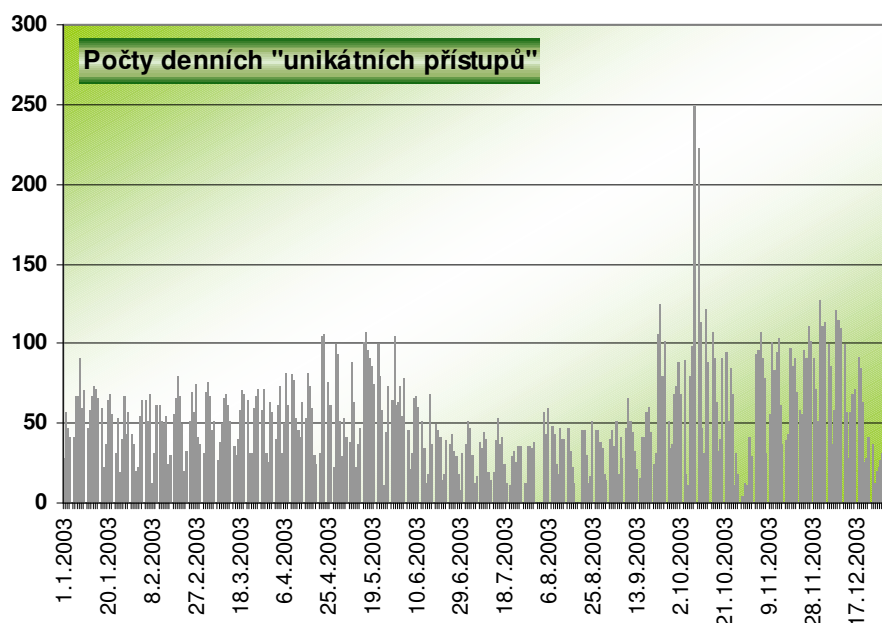
Ve statistikách serveru „Na vrcholu“ figurovaly stránky Centra v loňském roce do 23. místa v pořadí návštěvnosti sekce „životní prostředí“. Zhruba na stejné úrovni se umísťují např. internetové stránky Děti Země a Českého svazu ochránců přírody, tedy organizací s celostátní působností.

V rámci tohoto způsobu publikování informací se Centrum snaží také o zpětnou vazbu, což dobře splňují elektronické zpravodaje rozesílané zájemcům na e-mailové adresy, tématické ankety, on-line formuláře pro podání stížností (pachová zátěž) nebo připomínek (Plán odpadového hospodářství Ústeckého kraje). E-zpravodaj nabízí ve stručné a přehledné podobě ekozpravodajství, informace o imisní situaci, dotazy na Zelený telefon

a tzv. ekospotřebitelské dotazy včetně odpovědí, tipy na zajímavé akce

a knihy, aktuální
uzávěrky grantů,
ankety,
terminologický
slovník a odkazy
vztahující se
k aktuálnímu
ekologickému
tématu.

Internetové stránky
jsou průběžně
doplňovány novými
informacemi, daty a
službami, jejichž
úplný výčet za rok
2003 je následující:

- ✦ informace o vzniku a činnosti Centra, včetně plného znění základajících listin (i v Aj a Nj)
- ✦ výroční zpráva za rok 2000, 2001, 2002, 2003 a výsledky veřejného průzkumu „Informace a životní prostředí“
- ✦ 59 grafů znázorňujících průběh koncentrací škodlivin za uplynulých 24 hodin na 18-ti měřicích stanicích (i v Aj a Nj)
- ✦ vyhodnocení imisní situace za uplynulý měsíc na mosteckých měřicích stanicích
- ✦ plné znění vybraných kapitol Směrnice o kvalitě ovzduší v Evropě vydané WHO
- ✦ přehled o kvalitě vody ke koupání na koupalištích v okresech CV, MO a TP
- ✦ plné znění nové vyhlášky stanovující kvalitu vody ke koupání
- ✦ přehled o průtocích na třech vybraných profilech řeky Bíliny na Mostecku od r. 2000
- ✦ přehled rozborů vody z řeky Bíliny na dvou vybraných profilech Mostecká od r. 2000
- ✦ přehled zásobování Mostecká pitnou vodou s rozborů pitné vody v úpravnách a na vybraných místech vodovodní sítě od r. 2000
- ✦ plné znění nové vyhlášky stanovující požadavky na kvalitu pitné vody
- ✦ praktický rádce v ochraně životního prostředí Mostecká – vlastní projekt Centra. Seznam otázek a odpovědí, včetně kontaktů, kam se obrátit.
- ✦ zpravodajství z Deníku Mostecká - výběr článků s tematikou životního prostředí - od r. 2001
- ✦ aktuální upozornění obyvatelům Mostecká - blokové čištění, pylové zpravodajství, výskyt klíšťat, upozornění průmyslových podniků apod.
- ✦ fotogalerie Krušnohoří - otevřená galerie pro amatérské i profesionální fotografie zaměřená na kladné i záporné stránky Krušnohoří

- ✦ autorská fotogalerie Jana Hodače, mladého mosteckého fotografa
- ✦ kompletní adresář veřejné správy Ústeckého kraje
- ✦ kompletní přehled environmentální legislativy České republiky - přes 300 položek (i v Aj a Nj) – pravidelně aktualizovaný
- ✦ kompletní přehled a plné znění obecně závazných vyhlášek obcí Ústeckého kraje
- ✦ kompletní přehled formulářů pro veřejnou správu v oblasti ochrany ŽP (připravuje se k publikování)
- ✦ přehled o publikacích a CD-ROMech, které si lze v Centru zapůjčit
- ✦ katalog videotéky MŽP, kterou Centrum provozuje
- ✦ výběr zajímavých elektronických publikací s možností stažení – více jak 250 dokumentů roztríděných do kategorií (stále se doplňuje)
- ✦ přehled o přírodovědné řadě sborníků Okresního muzea v Mostě s možností zapůjčení v Centru
- ✦ přehled vybraných knih o ochraně ŽP s možností zapůjčení v Okresním muzeu v Mostě
- ✦ e-shop - přehled publikací MŽP, které lze v Centru zakoupit, včetně on-line objednávkového formuláře
- ✦ kompletní informační servis o průběhu a výsledcích procesu zpracování Koncepce odpadového hospodářství Ústeckého kraje zpracovávaného RRA Ústeckého kraje
- ✦ informace o Klubu ekologické výchovy
- ✦ přehled nestátních neziskových organizací v oblasti ochrany ŽP v České republice
- ✦ databáze nadací a grantů, které poskytují – aktualizováno 1x týdně
- ✦ návštěvní kniha
- ✦ elektronické diskusní fórum na tematiku životního prostředí
- ✦ ankety s ekologickou tematikou
- ✦ elektronický zpravodaj Ekologického centra – zasílán 2x měsíčně na cca 200 e-mailových adres
- ✦ kalendář akcí týkajících se životního prostředí v regionu
- ✦ podání a vyhodnocení stížností na pachovou zátěž, jak na české tak i na německé straně
- ✦ Plán odpadového hospodářství Ústeckého kraje
- ✦ elektronický zpravodaj POH ÚK – zasílán 2x měsíčně e-mailem
- ✦ zpracování nabídek a poptávek po sdíleném cestování, včetně mapy pokrytí

Publikování v médiích

Pro veřejnost nejprístupnějším prostředkem aktivního informování o problematice ochrany životního prostředí jsou média. Centrum předává tiskové zprávy nebo články především regionálním médiím - Radiu Most, Televizi Dakr, Deníku Mostecka a Mosteckým listům. V roce 2003 však projevila zájem o několik témat také Česká televize, jednalo se o problematiku řešení pachové zátěže, nebezpečí letních dnů a o projekt Centra „Nejezdíme sami“. V Deníku Mostecka jsou zveřejňovány informační a vzdělávací články, v Mosteckých listech, vydávaných 1 x měsíčně Magistrátem města Mostu,

existuje pravidelná rubrika - Ekosloupek. Spolupráce se týká také oblasti imisního zpravodajství, kdy v případě překročení limitů škodlivin v ovzduší je informováno Radio Most. Každý týden je v Deníku Mostecka zveřejněna tabulka se stručným komentářem hodnotícím imisní situaci v předchozím týdnu. Na internetových stránkách Centra je také k dispozici internetové ekozpravodajství Deníku Mostecka.

Vlastní publikační činnost

V uplynulém roce Centrum vydalo řadu letáků o smogu, nebezpečí přízemního ozónu, mobilním měření čistoty ovzduší, ekospotřebitelství a o službách, které Centrum poskytuje. Letáky byly nabízeny veřejnosti při různých akcích a trvale je možné je získat např. na mosteckém magistrátu, kde byly k tomu účelu vyrobeny rovněž informační panely upoutávající především na službu Zelený telefon, kterou město Most finančně podporuje.

2.4. DĚNÍ V RAFINÉRSKO-CHEMICKÉM KOMPLEXU

Díky napojení na dispečinky průmyslových podniků (Chemopetrolu a České rafinérské) může Centrum v případě potřeby operativně poskytovat informace o dění v průmyslovém komplexu těchto společností. Komunikace funguje oboustranně, takže Centrum dostává např. informace o mimořádných událostech (jako např. fakování, odstávky, havárie) prostřednictvím faxových zpráv, stejně jako orgány státní správy a samosprávy, vůči nimž mají společnosti ohlašovací povinnost. Od roku 2002 Centrum zajistilo zveřejňování aktuálních informací o dění v rafinérsko-chemickém komplexu též na svých webových stránkách. V loňském roce navíc zasílá v případě mimořádné události nebo překročení limitů škodlivin v ovzduší též e-mail saské straně, která o tyto informace projeví zájem.

Informace z podniků tak slouží nejen k vyšší informovanosti veřejnosti, ale jsou také důležitým podkladem pro vyřizování stížností na příhraniční pachovou zátěž.

2.5. INFORMAČNÍ STŘEDISKO POH ÚK

V říjnu loňského roku se Centrum zúčastnilo výběrového řízení na zpracování komunikační strategie v rámci Plánu odpadového hospodářství Ústeckého kraje (POH ÚK). V tomto výběrovém řízení zvítězilo a funguje tak od listopadu jako informační středisko POH ÚK. Zajišťuje nejenom správu internetových stránek týkajících se tohoto strategického dokumentu, ale rovněž umožňuje veřejnosti nahlížet do dokumentů přímo v Centru, podává informace prostřednictvím Zeleného telefonu, shromažďuje připomínky, organizuje semináře a komunikuje s médii. Cílem Centra v této oblasti je usnadnit veřejnosti přístup k informacím a zapojení do samotného zpracování dokumentu.

2.6. EKOLOGICKÁ VÝCHOVA

Charakterem své činnosti se Centrum zapojuje do systému environmentální osvěty, výchovy a vzdělávání, především pro dospělou veřejnost a studenty, avšak začíná se zaměřovat také na děti, o čemž svědčí některé z akcí uskutečněných v loňském roce. Pracoviště Centra se stává předmětem exkurzí studentů, v loňském roce zde absolvovali praxi 3 studenti litvínovské Scholy Humanitas a jeden student FŽP ÚJEP, kteří se podíleli např. na zpracování geografických dat pro potřeby Centra.

V loňském roce byl zdarma do základních a středních škol na Mostecku distribuován Katalog životního prostředí Mostecká na CD-ROMu, který je vlastním projektem Centra určeným v převážné míře školám pro účely ekologické výchovy.

Půjčovna knih, videokazet a CD-ROMů

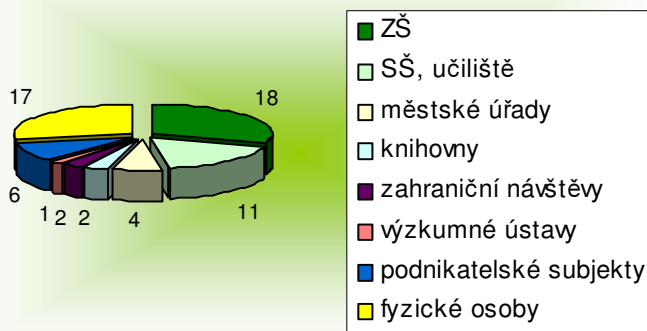
Centrum provozuje knihovnu literatury o životním prostředí, která čítá na 320 titulů včetně CD-ROMů a je stále doplňována o zajímavé novinky. K zapůjčení jsou i časopisy a přírodovědné sborníky vydávané Oblastním muzeem Most.

Návštěvníci Městské knihovny v Mostě mají zároveň možnost nahlédnout do přehledně zpracovaného katalogu publikací, které jsou v Centru k dispozici. Kdo tedy nenajde to, co hledá v městské knihovně, může využít „ekologické“ knihovny Centra.

Doplňkem je videotéka MŽP, která zahrnuje cca 70 titulů z oblasti ochrany přírody, životního prostředí a ekologické výchovy. Videokazety jsou bezúplatně půjčovány zejména školám a školkám na Mostecku.

Distribuční servis publikací MŽP

Odběratelé publikací v roce 2003

Počínaje rokem 2002 zajišťuje Centrum distribuční servis publikací MŽP pro oblast severozápadních Čech. Jedná se o materiály, které připravuje v rámci své ediční a propagační činnosti

a publikace tématicky zaměřené na životní prostředí, které vydá jiná organizace a předá MŽP

k dalšímu šíření. Centrum si účtuje za administrativní práce, spojené s plněním této služby, 30 % z ceny každé prodané publikace. K 31.12. 2003 bylo rozdistribuováno více než 640 publikací za téměř 8 tis. Kč.

2.7. USKUTEČNĚNÉ AKCE V ROCE 2003

Kampaň „30 dní pro neziskový sektor“

V měsíci únoru probíhá tradičně celostátní kampaň „30 dní pro neziskový sektor“. Centrum se do této kampaně zapojilo prezentací aktivit nevládních neziskových organizací působících v ochraně životního prostředí. Návštěvníci Centra tak měli možnost dovědět se nejen o činnosti Centra samotného, ale také více o činnosti některých ekologických organizací. Aby se materiály dostaly k většímu okruhu lidí, byla zajištěna také prezentace těchto organizací v prostorách Městské knihovny v Mostě.

Den Země

Den Země je skvělou příležitostí jak informovat o nutnosti péče o životní prostředí větší okruh lidí. Program Centra u příležitosti Dne Země v Mostě zahrnoval ukázkou měření čistoty ovzduší mobilním měřicím vozem, vyhlášení vítězů výtvarně-ekologické soutěže, představení činnosti Centra a zodpovídání dotazů veřejnosti.

Souběžně s touto akcí také probíhala výstava Centra volného času „Nápady s odpady“, na které se Centrum rovněž podílelo.

Soutěž „Zelený týden 2003“

Obrázky na téma „voda“ a plastikami z recyklovaného materiálu se mohly děti zapojit do evropské soutěže Zelený týden 2003, která se konala v rámci každoroční konference a výstavy v Bruselu a na kterou Centrum v médiích upozornilo. Děti z Mostecká se navíc mohly souběžně zúčastnit také mostecké soutěže Ekologického centra, na jehož internetových stránkách byly soutěžní práce průběžně zveřejňovány.

Česko-německá setkání

Centrum v dubnu zorganizovalo setkání zástupců německé občanské iniciativy pro čistý vzduch středního Krušnohoří se zástupci podniků Česká rafinérská a Chemopetrol. Cílem bylo přispět k porozumění problémům, které sužují obyvatele německých příhraničních obcí. Centrum se mimo jiné zabývá také vyřizováním stížností na pachovou zátěž ze strany členů zmiňované iniciativy. Výsledkem jednání bylo odsouhlasení projektu Centra, jehož cílem je identifikovat látku nebo skupinu látek, která způsobuje zápach a posléze se zaměřit na zjištění zdroje. K tomuto tématu proběhlo v průběhu roku ještě několik setkání na obou stranách hranic.

Průzkum v mosteckých supermarketech

Cílem této akce bylo zjistit, který supermarket je pro tzv. ekospotřebitele (nebo-li zákazníky, kteří se při nákupu neřídí pouze cenou, ale zvažují také ekologický dopad svého nákupu) nejvhodnějším. Praktikanti, kteří průzkum prováděli, si všímali např. toho, zda se v sortimentu zboží vyskytují také ekologicky šetrné výrobky a potraviny se značkou BIO, kolik druhů nealkoholických nápojů se prodává ve vratných lahvích, zda je v supermarketu k dostání recyklovaný kancelářský papír, jestli zde mají zákazníci možnost vrátit vybité baterie, zda tiskne své reklamní letáky na recyklovaném papíru a další.

Centrum s těmito průzkumy nekončí, bude následovat pečlivější průzkum, který bude zaměřený také na cenové porovnání ekologicky šetrných výrobků s ostatními.

Svátek vody

Nově vytvořená rubrika věnovaná svátku vody měla upozornit na problematiku plýtvání vodou a možnosti využití bezplatné služby týkající se mimo jiné právě úspor vody a energie v domácnosti.

Výstava „Splátky krajiny“

Dvoudenní výstava v Mikulově v Krušných horách, pořádaná Hornickou matičí slezsko-moravsko-českou, byla věnovaná krajině postižené těžbou. Centrum na ní představilo svoji činnost formou panelů a letáků.

Exkurze amerických profesorů v Centru

Obrovský zájem o informace o životním prostředí na Mostecku projevil skupina 19-ti učitelů z univerzity z Michiganu. Zajímali se o opatření, která byla učiněna pro zlepšení stavu životního prostředí a chtěli vidět na vlastní oči obnovu krajiny postižené průmyslem.

3. Vlastní projekty

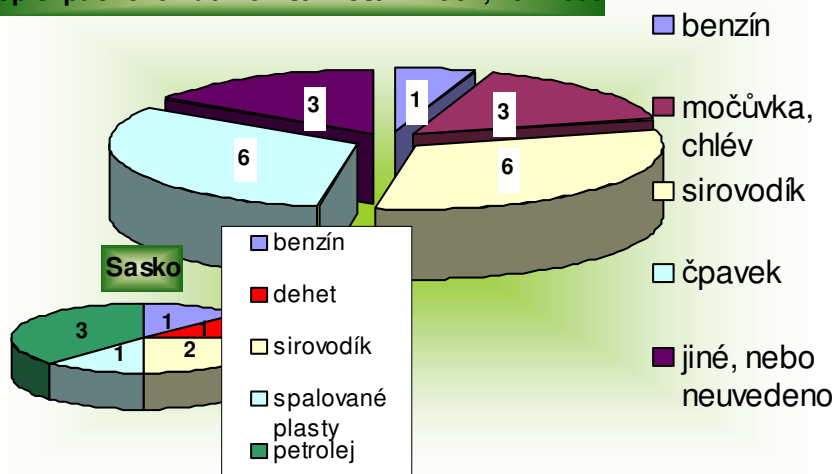
3.1. ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY PACHOVÉ ZÁTĚŽE

Vyřizování stížností na zápach v příhraničních saských obcích je jednou z dlouhodobějších činností Centra. Při příjmu takového hlášení zjišťují dispečeři Centra, jaká je imisní situace na nejbližších českých měřicích stanicích a zda nebyla z podniků hlášena nějaká mimořádná událost. V situaci, kdy není známo, jaká látka nebo látky jsou zodpovědné za zápach v saských příhraničních obcích a není tudíž ani možné určit původce, navrhuje Centrum projekt na identifikaci těchto látek pomocí analytických a olfaktometrických metod. S projektem souhlasily obě strany. Společnosti Česká rafinérská a Chemopetrol se navíc zavázaly k tomu, že pokud se prokáže, že látky způsobující zápach pocházejí z jejich zdrojů, učiní potřebná nápravná opatření.

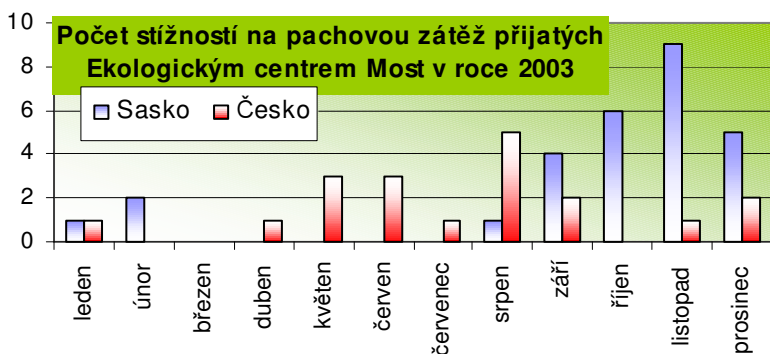
Koncem roku 2003 dostalo návrh projektu k připomínkování Saské státní ministerstvo pro životní prostředí a zemědělství.

Centrum zveřejňuje na

Popis pachové zátěže - stížnosti z Čech, rok 2003

svých internetových stránkách všechny informace týkající se této problematiky. Část informací je dostupná i v německé verzi. Součástí stránek je i online formulář, prostřednictvím kterého může kdokoli odeslat hlášení o výskytu zápachu. Odpověď na takové hlášení pak dotyčný dostane do 2 hodin, navíc je možné vyslat pracovníka, který vyjede přímo na místo a sám zjistí situaci. V případě, že se zajistí financování projektu, bude pak možné již přímo odebrat i vzorky vzduchu k pozdějším analýzám.

V rámci práce na tomto projektu bylo uskutečněno v roce 2003 několik jednání:

Duben

✱ Most (Centrum jako pořadatel) - setkání zástupců německé občanské

iniciativy ze Seiffenu se zástupci České rafinérské, a.s. a Chemopetrol, a.s.

Květen

✱ Pobershau – jednání pracovní komise pro životní prostředí Euroregionu Krušnohoří

Červen

✱ Seiffen – setkání ECM se zástupci německé občanské iniciativy za účasti jednatele české strany euroregionu

✱ Litvínov, Chemopetrol - jednání generálních ředitelů České rafinérské, a.s. a Chemopetrol, a.s. s poslanci Bundestagu

✱ Drážďany – expertní jednání o výsledcích odborných studií provedené německou stranou

Září

✱ Most (pořadatel Centrum) – mezinárodní pracovní setkání k projektu ECM

Říjen

✱ Seiffen – jednání ke komunikační strategii při předávání stížností na pachovou zátěž

Listopad

✱ Deutschneudorf – veřejné projednávání studie vlivu pachové zátěže na zdravotní stav obyvatel

3.2. „NEJEZDÍME SAMI“

Centrum se v loňském roce připojilo k evropskému Dni bez aut vlastním projektem tzv. sdíleného cestování pod názvem „Nejezdíme sami“.

Hlavním smyslem tzv. sdíleného cestování, myšlenky, která nabyla nejreálnějších obrysů ve Velké Británii, kde tuto službu využívá více než 43 000 lidí, je snížit množství aut, která vyjíždějí každý den na silnice, což má jednoznačně pozitivní vliv na čistotu ovzduší ve městech, na průchodnost

dopravy, snižuje problémy s parkováním, poskytuje řešení pro obce se špatnou dopravní obslužností, napomáhá k integraci veřejné a soukromé dopravy, ale pozitivně se projeví také na ekonomice provozu automobilu každého řidiče, který se pro tento způsob rozhodne. Navíc je to i způsob jak se setkat s novými lidmi. V praxi to vypadá tak, že se dva či v lepším případě více lidí dohodne a cestuje stejným směrem společně v jednom voze.

V českých podmínkách se podobný projekt realizoval v Podblanickém ekocentru ČSOP ve Vlašimi. Centrum zavedlo tuto službu také do Ústeckého kraje, kde mnoho lidí dojíždí za prací až do Prahy a shánějí lidi, kteří by mohli jezdit s nimi a ušetřit jim tak náklady na dopravu.

Registrace je možná na internetových stránkách Centra, prostřednictvím telefonu nebo zasláním vyplněných dotazníků, které budou distribuovány do knihoven, na úřady apod. Zájemce je následně zařazen do databáze a v případě, že se najde vhodný protějšek, je oběma stranám předán kontakt a pak už záleží jen na nich jak se podělí o náklady atd.

4. Zahraniční vztahy

Centrum je členem Euroregionu Krušnohoří, česko-německého sdružení měst a obcí, pravidelně se účastní jednání jeho pracovní komise pro životní prostředí. Centrum se zabývá rovněž vyřizováním stížností na příhraniční pachovou zátěž. Zájemci v Sasku mohou prostřednictvím internetových stránek Centra získávat aktuální informace o životním prostředí i v německém jazyce.

Foto ze setkání česko-německé komise žp euroregionu v krušnohorských rašeliništích.

5. Hospodaření Centra

5.1. HOSPODAŘENÍ V ROCE 2003

Náklady a příjmy Centra v roce 2003 jsou shrnuty v tabulce 1. V prvním sloupci je uveden návrh rozpočtu a sloupec druhý uvádí plnění tohoto rozpočtu se stavem účetní uzávěrky k 31.12. 2003.

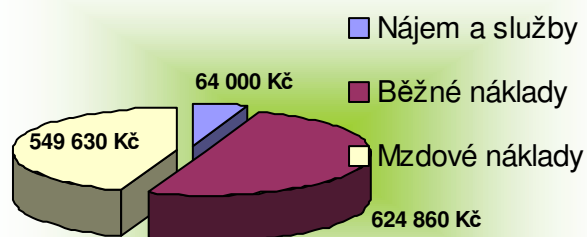
Tabulka 1: Hospodaření Centra v roce 2003 (v Kč)		
	Plán	Skutečnost
Nájem a služby	64 000	64 000
Běžné náklady	631 000	624 860
reprografie	12 000	4 070
materiál	20 000	19 930
autodoprava	10 000	9 230
překlady	5 000	15 470
cestovné	4 000	4 920
školení	10 000	3 590
reprezentace	1 000	900
publikace	10 000	8 500
opravy, reklama, ostatní	60 000	7 490
telefonní poplatky	110 000	60 600
odpisy	214 000	230 160
interní kooperace - odb. garance	80 000	80 000
interní kooperace - měření Horiba	80 000	80 000
interní kooperace - ostatní měření	15 000	100 000
Mzdové náklady	526 000	549 630
Náklady celkem	1 221 000	1 238 490
Celio, a.s.	60 000	60 000
Česká rafinérská, a.s.	300 000	300 000
Chemopetrol, a.s.	300 000	300 000
Mostecká uhelná společnost, a.s.	300 000	300 000
Statutární město Most	95 238	95 238
Komunikační strategie POH ÚK	-	77 200
Příjmy celkem	1 055 238	1 132 438
Hospodářský výsledek *	-165 762	-106 052
* plánovaná ztráta bude pokryta ze zisku roku 2001 a 2002		

Hospodaření Centra neskončilo plánovanou ztrátou 166 tis. Kč, ale pouze ztrátou ve výši 106 tis. Kč. Důvodem je získání zakázky na realizaci komunikační strategie Plánu odpadového hospodářství Ústeckého kraje, se kterou se při sestavování rozpočtu na rok 2003 nepočítalo, v příjmech se tak objevuje nová položka Komunikační strategie POH ÚK s výší 77 200 Kč.

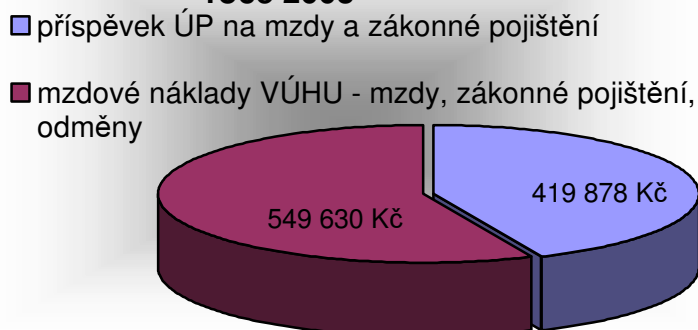
Interní kooperace na ostatní měření se oproti plánu zvýšila z důvodu přípravy na projekt řešení problematiky pachové zátěže, zahrnuje tedy náklady na odborné konzultace, přípravu projektu a rovněž možnost uskutečnění měření v roce 2004.

Následující grafy ilustrují strukturu nákladových a příjmových položek Centra v roce 2003.

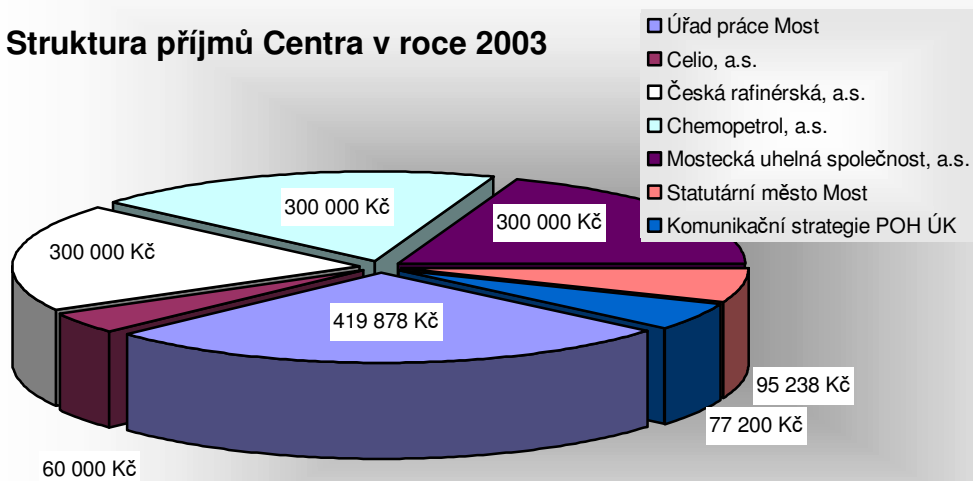
Struktura nákladů Centra v roce 2003

Struktura mzdových nákladů Centra v roce 2003

Struktura příjmů Centra v roce 2003

5.2. NÁVRH ROZPOČTU NA ROK 2004

Předpoklady

- ✦ oblast působnosti: okresy Most, Chomutov, Teplice, Louny
- ✦ počet zaměstnanců: 6 (4 směnující dispečeri, 1 střídající dispečer a zároveň webmaster, 1 vedoucí)
- ✦ spolupracující organizace: Česká rafinérská a.s., Chemopetrol a.s., Mostecká uhelná a.s., Celio a.s. a Statutární město Most

Tato varianta vychází ze skutečných nákladů v roce 2003.

Tabulka 2: Návrh rozpočtu na rok 2004 (v Kč)	
Nájem a služby	64 000
Běžné náklady	452 000
reprografie	65 000
materiál	20 000
autodoprava	10 000
překlady	5 000
cestovné	5 000
školení	5 000
reprezentace	1 000
publikace	5 000
opravy, reklama, ostatní	40 000
telefonní poplatky	100 000
odpisy	186 000
interní kooperace - odb. garance	0
interní kooperace - měření Horiba	0
interní kooperace - ostatní měření	0
Mzdové náklady	860 000
Náklady celkem	1 366 000
Celio, a.s.	60 000
Česká rafinérská, a.s.	300 000
Chemopetrol, a.s.	300 000
Mostecká uhelná společnost, a.s.	300 000
Statutární město Most	95 238
Komunikační strategie POH ÚK – z roku 2003	60 000
Komunikační strategie POH ÚK - 2004	126 450
Příspěvek na vydání Zeleného rádce – Mostecká uhelná společnost	30 000
Příjmy celkem	1 271 688
Hospodářský výsledek	- 94 312

Interní kooperace bude muset být, z důvodu nižší podpory od Úřadu práce, oproti roku 2003 vypuštěna. Avšak v rámci uzavřené interní kooperace z předchozího roku je možné realizovat měření mobilním měřicím vozem Horiba ještě v roce 2004.

Zásadní položkou rozpočtu jsou mzdové náklady. Úřad práce Most přispívá v roce 2004 na mzdové náklady v tomto rozsahu:

✦ 1 pracovník – 100%

✦ 1 pracovník – 70%

Návrh řešení:

Plánovanou ztrátu se bude Centrum snažit pokrýt realizací následujících kroků:

✦ přihlášení do výběrového řízení o finanční podporu v rámci některého z dotačních titulů EU s projektem řešení pachové zátěže v Krušnohoří

✦ oslovením potenciálních partnerských organizací za účelem přistoupení k podpoře Centra. V současné době je již vedeno jednání se společností Severočeské doly, a.s. a rýsuje se také možnost spolupráce s Krajským úřadem Ústeckého kraje.

✦ Centrum se spolupodílí na záměru společnosti Celio, ke které se připojilo také Statutární město Most a Euroregion Krušnohoří, vytvořit neziskovou organizaci (veřejně prospěšná společnost nebo občanské sdružení), která by sloužila k podávání projektů týkajících se životního prostředí a sociální oblasti. Touto formou by se Centrum mohlo s vlastními projekty přihlásit do výběrového řízení v rámci některých dotačních titulů.

Výhledová varianta - rozšíření územní působnosti

Velkou snahou Centra je rozšíření jeho územní působnosti a tím zajištění aktivního přístupu k informacím o životním prostředí většímu počtu obyvatel v regionu postiženém průmyslovou činností. Centrum má k dispozici nákladné technické vybavení, odborné zázemí a již čtyřletou praxi s poskytováním informací o životním prostředí. Jeví se tedy jako účelné využít jeho kapacit namísto zřizování nových Center obdobného charakteru v Ústeckém kraji.

Z tohoto důvodu učinilo Centrum v průběhu roku 2003 řadu kroků směřujících k možnosti rozšíření územní působnosti Centra na Ústecký, případně i Karlovarský kraj. Byly osloveny jednotlivé hospodářské a sociální rady v Ústeckém kraji, vytipované podniky a města. V Karlovarském kraji byla navázána spolupráce s ekologickým sdružením Natura 99 ze Sokolova. V etapě přípravných jednání je, prozatím, přistoupení Severočeských dolů, a.s. a Krajského úřadu Ústeckého kraje k podpoře Centra. Další možnosti získání finančních prostředků na rozšíření Centra jsou možné v rámci některých českých či evropských dotačních titulů.

Předpoklady

✦ oblast působnosti: region Severozápad (Karlovarský a Ústecký kraj)

✦ počet zaměstnanců: 6 (4 směnující dispečeri, 1 střídající dispečer, 1 vedoucí)

✦ spolupracující organizace: Česká rafinérská a.s., Chemopetrol a.s., Mostecká uhelná a.s., Celio a.s., Statutární město Most a další organizace a města z regionu Severozápad

Rozšíření územní působnosti Centra vyžaduje zabezpečit přenos dat z měřicích stanic kvality ovzduší, ke kterým nemá Centrum přístup. Poměrně by se také zvýšily ostatní náklady, zejména však náklady na interní kooperaci – mobilní a ostatní měření a odbornou garanci, a to hlavně z důvodu provádění vlastních měření na základě podnětů a stížností veřejnosti.

6. Lidé

Vedoucí Centra: Ing. Soňa Hykyšová

Odborný garant Centra: Mgr. Martin Kabrna

Dispečeri:

Jaromír Bečička

Petra Čihalíková

Soňa Chocholoušková

Hana Pařízková

Hana Vítová

7. Naši partneři

Činnost Ekologického centra v roce 2003 byla možná díky finanční podpoře společností:

**Česká rafinérská, a.s.,
Chemopetrol, a.s.,
Mostecká uhelná společnost, a.s.,
Celio, a.s.,
Statutární město Most
a Úřadu práce Most.**

Všem upřímně děkujeme za podporu.

Mediální partneři:

Další partneři:

Euroregion Krušnohoří
Český hydrometeorologický ústav
Regionální server e-region.cz

Něco navíc z připravované publikace Zelený rádce Mostecka:

